

Návod na pěstování hrušní

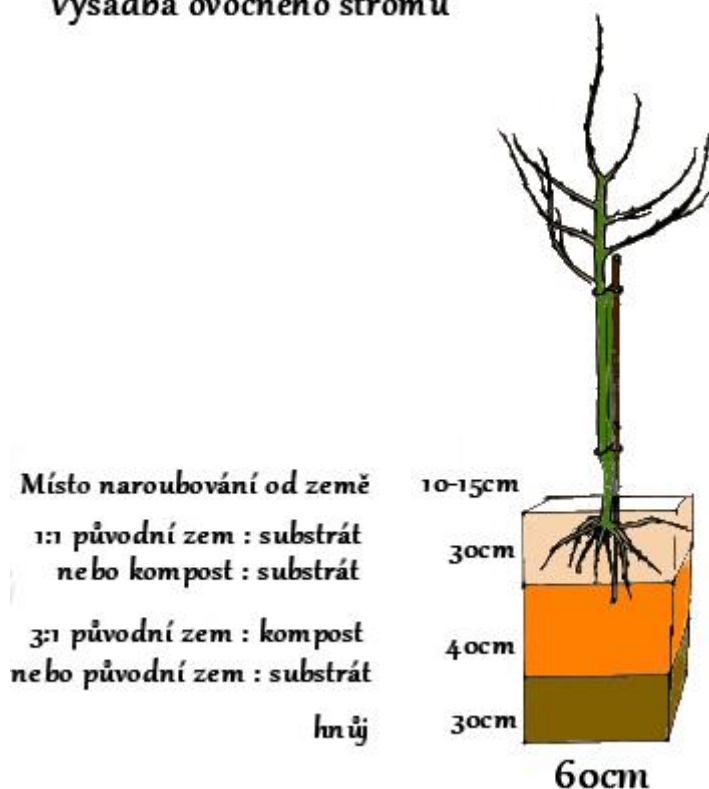

Pěstování hrušní znovu získává na oblibě, a znovu se tak tyto ovocné stromy zařazují mezi klasiku našich zahrad. Doufáme, že jste si vybrali tu správnou odrůdu, jejíž plody pak využijete nejen pro přímý konzum, ale i pro další zpracování jak v kuchyni, nebo třeba v domácí palírně. Nejvhodnější podmínky pro pěstování hrušní jsou teplejší lokality s nadmořskou výškou 200-350 m.n.m. a s průměrnou roční teplotou na 7,5°C. Pro pěstování ve vyšších polohách volíme jen vybrané letní či podzimní odrůdy.

Výsadba a substrát:

Vybíráme slunná a teplá stanoviště, chráněná před větrem (obzvláště velkoplodým odrůdám by snadno mohly opadat plody), a nejlépe orientována na jižní či jihozápadní stranu. Půda by měla být středně těžká, dobře propustná - hrušně nesnáší vysoké hladiny podzemních vod. Ta by neměla dosahovat výšky cca 1,8m pro pěstování na semenáčích a 1,2m pro pěstování na kdouloňových podnožích. Při výsadbě většího množství hrušní dodržujeme spon 3,5x3,5m - 8x8m (dle vybrané podnože a tedy budoucí výšky stromu). Pro samotnou výsadbu vyhloubíme jámu cca 1m x60cm, v případě těžkých jílovitých půd 80x80x100cm, a upravíme zeminu dle potřeby (viz. obrázek). Před zasazením stromu je potřeba odstranit odumřelé kořeny stromku a namočíme jej do vody (dvě hodiny by měly být postačující, delší doba nevádí). Při jarní výsadbě provedeme základní řez (viz. odstavec Řez), při podzimní výsadbě ponecháme řez až na jaro. Většina mladých stromků potřebuje v prvních letech života patřičnou oporu (některé po celý život). Připravíme si proto kůl, který zatlučeme do již vyhloubené jámy. Poté svisle vložíme dřevinu a přihrázujeme zeminu. Aby se půda dobře dostala i pod kořeny, stromek nadzvedneme a lehce s ním zatřese. Poté dohážeme, ušlapeme, a nakonec připevníme strom ke kůlu. Nezapomeneme důkladně prolít zhruba 15 litry vody. Po vsáknutí můžeme ještě místo výsadby zamulčovat kůrou či listím.

Výsadba ovocného stromu

Hnojení:

Hrušeň patří společně s jabloněmi mezi ovocné stromy náročnější na výskyt dusíku. Mezi další živiny potřebné pro správný růst stromu, a které jsou potřeba doplňovat, patří fosfor a draslík. Mezi tradiční, běžně dostupná hnojiva, která nám zajistí dostatek živin, patří NPK, či Cererit (na jaře, a v první polovině léta). Nej kvalitnější hnojení ovšem zajistíme přidáním chlévské mrvy, či kompostu (na podzim).

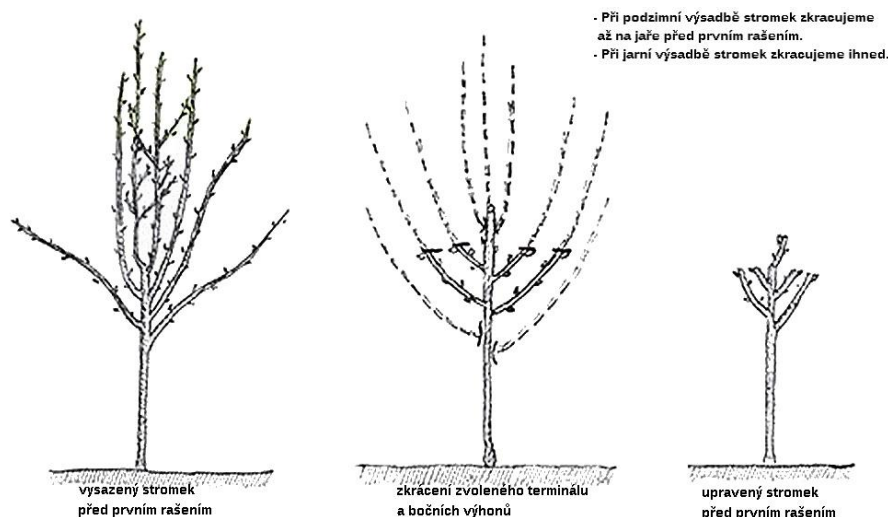
Zálivka:

V době prokořeňování zálivce věnujeme zvýšenou pozornost. Ovšem hrušně koření poměrně mělce a tak musíme dát pozor, aby půda nebyla přemokřená a "nestály" ve vodě.

Řez:

Řez po/před výsadbou: koruny hrušní je nejvhodnější tvarovat do pyramidálního tvaru a tak je nutné jako první zvolit hlavní terminál a poté základní 4 boční výhony (na každé straně 2) ty zkrátíme na 4-6 ok, tak aby poslední očko vždy směřovalo ven z koruny (vnitřní větve,

blíže ke kmínku, zkracujeme vždy nejvíce, kmínek tak zesílí). Terminál poté přizpůsobíme bočním výhonům tak, aby je přesahoval cca o 10cm. Sloupovité hrušně nevyžadují žádný řez (případně jen zakrátíme nadbytečné větévky).

Letní řez: provádí se zakracování nebo zaštipování letorostů, které mají podpořit lepší tvorbu pupenů. Lze také odstranit nadbytečné letorosty, nicméně tento řez se provádí nejčastěji až v zimě.

Zimní řez: provádí se v lednu až v dubnu.

výchovný řez: tento řez má za cíl především založit a tvarovat nově vznikající korunku. Hrušně nerostou příliš hustě, a tak řez v průběhu let bude snadnější než u jabloní. U hrušní je vhodné udržovat hlavní větve v úhlu 70-80° od kmínku.

V 1. roce od výsadby ponecháváme hlavní terminál a tři až čtyři rovnoměrně rozložené boční větve (viz. řez po/před výsadbou).

Ve 2. roce odstraňujeme přebytečné konkurenční větve. Zároveň vybereme nejslabší větev a zkrátíme ji zhruba o polovinu. Čím je růst slabší, tím hlouběji řežeme. Poté ve stejné úrovni zakrácené větve upravíme i ostatní základní výhony, vždy na pupen směřující ven z korunky. Terminál opět zakrátíme tak, aby převyšoval základní větve o 1/4 až 1/3 délky. Dodržíme úhel větví.

Ve 3. roce postupujeme stejně jako v roce druhém, nicméně neřežeme tak hluboko a ponecháváme i slabší obrostové větve (ty však musejí být kratší než základní větve).

Ve 4. roce je postup opět stejný, jen u těch větví, kde se již objevují první květy řez ještě více omezíme. Pouze u bujněji rostoucích stromků odstraníme přebytečné slabé větve.

V 5. roce by již většina stromů měla plodit. Pokud tomu tak není, řez neprovádíme a pouze provedeme nejnnutnější průklest.

udržovací řez: tímto řezem udržujeme strom v patřičné kondici, kdy provádíme zmlazování základních větví. Při jemném zmlazovacím řezu zkracujeme větve do dvouletého dřeva, zhruba o 1/4 délky. Při středně hlubokém řezu redukuje do 3-4letého dřeva zhruba na 1/2 délky. Hluboký zmlazovací řez se provádí jen výjimečně u velmi slabě rostoucích odrůd až na 1/3 délky. Jak jsme již psali, hrušně pěstujeme v pyramidálním tvaru stromu, nicméně u zákrsků platí, že koruna by měla být oválná, proto se tvaruje nejvíce spodní patro.

zmlazovací řez: tento řez provádíme především u polokmenů či vysokokmenů, kdy zkracujeme základní větve podle celkové životnosti stromu. Nejprve provedeme důkladný průklest, po kterém zakrátíme základní větve na 1-2m délky. U zákrsků se tento řez zpravidla nepoužívá, bohatě postačí řez udržovací.

Všechny řezné rány vždy ošetříme štěpařským voskem.

NEZAPOMÍNÁME na pravidlenou probírku plodů, kdy odstraňujeme již malé plůdky na vzdálenost 10cm (u menších plodů), nebo 20cm (u velkoplodých). Plody letních odrůd jsou určeny pro přímou konzumaci, a vydrží tak maximálně 2 týdny. Pozdní hrušky sklízíme za včasu, než se stanou lákadlem pro ptactvo. Nejranější odrůdy sklízíme co nejdříve, ještě před dozráním.

Podnože hrušní:

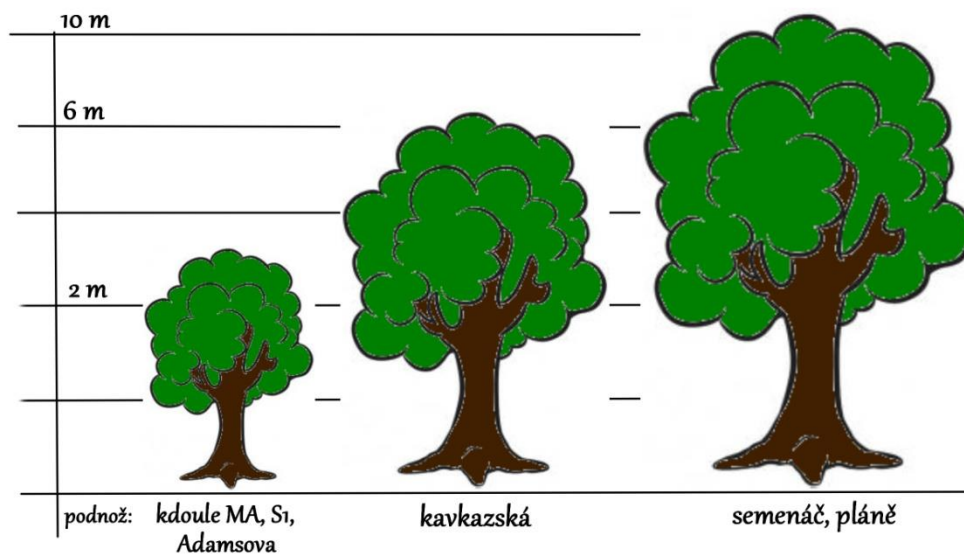
pláně/semenáč hrušně: dožívá se až 100 let, ale plodit začíná později, cca v 10. roce od výsadby. Plné plodnosti dosahuje až kolem 20. roku. Dosahuje vysoké úrody po celou dobu růstu a dobře odolává mrazu. Při výsadbě dodržujeme spon 4x5m. Snáší i horší půdní podmínky.

kdouloň: vhodná podnož pro zákrsky (kdouloň MA pro štíhlá větvena), roste slaběji. Při výsadbě dodržujeme spon 4,5x2,5m. Rodí brzy, cca již ve 4. roce od výsadby, některé typy kdouloní mají tendenci k vymrzání. Životnost této podnože je cca 35 let.

kdouloň MA- slabě rostoucí podnož, dost odolná vůči chorobám. Vyžaduje středně kvalitní až kvalitnější půdy. Odrůdy na ní brzy vstupují do plodnosti, dobře a bohatě plodí. Nesnese vyšší obsah vápníků v půdě.

kdouloň SI - slabě rostoucí podnož, není náchylná na nádorovitost kořenů, středně náchylná na skvrnitost listů. Je nejvíce odolná vůči mrazu ze všech typů kdouloní. Tvoří silnější kořenový systém, a snese krátkodobé přísušky. Brzy vstupuje do plodnosti, dobře a bohatě rodí.

hrušeň kavkazská: rodí později než stromky na podnoži kdouloň (nástup plodnosti kolem 6tého roku), omezení růstu je menší. Velmi dobře mrazuvzdorná a odolná proti chorobám.

Výška kmene (vzdálenost korunky od země):

zákrsek: 40-60cm

čtvrtkmen: 70-120cm

polokmen: 130-160cm

vysokokmen: nad 180cm

Ochrana rostlin na zimu:

Záleží na vybrané podnoži hrušně, některé jsou dobře mrazuvzdorné a tak není potřeba se tolik věnovat zimní ochraně. Lze však strom a nejsilnější větve natřít vápenným mlékem (jedná se o 20% směs hašeného vápna s vodou). Před samotným nátěrem je vhodné odstranit starou a odumřelou kůru kmene a až poté aplikovat. Takto ošetřený strom je chráněn nejen před mrazíky, ale i před zimním sluncem. Další z možností je opřít větší dřevěnou desku z jižní strany stromu; mladší stromu lze obalit jutovinou, rákosovou rohoží apod.

Choroby a škůdci:

Mezi nejznámější chorobu hrušní patří *rez hrušňová*. Jedná se o houbovou chorobu, jejímž hlavním nositelem je jalovec čínský a jalovec chvojka (nikoliv thúje, jak se traduje). Rez přezimuje ve větvích jalovce a v průběhu dubna či května se rozšiřuje na hrušně, na kterých napadá listy (tvoří se oranžové fleky). Na konci léta se rez stěhuje zase zpátky na jalovce (na hrušních nepřezimuje). K infikování může dojít až na vzdálenost několika set metrů. Preventivní postřik lze udělat těsně před květem nebo po odkvětu (použijeme Baycor 25 WP, Topaz, Dithane DG nebo další běžné dostupné prostředky).

Jestliže Vaše hrušně má pokroucené listy s hrbolkami různých barev (od zelené po hnědou), pravděpodobně je napadena vlnovníkem hrušňovým, který obvykle přezimovává v kůře, či v šupinách pupenů. Preventivně se lze bránit několika způsoby - v předjaří provedeme postřik sulkou, či jiným sířičitým přípravkem, brzy na jaře (při teplotě okolo 5°C) ošetříme strom přípravkem proti přezimujícím škůdcům a následně před květem (nebo po napadení) použijeme přípravek na savé škůdce, jako je např. Nissorun.

Dalším, častým onemocněním, je *moniliová choroba plodů*, která se projevuje vytvářením žlutě zbarvených, propadlých míst na plodech. Choroba se velmi rychle šíří (záleží na teplotě a vlhkosti vzduchu), výskyt se snažíme omezit probírkou plodů nebo postřikem fungicidním přípravkem Rovral.

Opadávání listů nebo plodů, tmavošedé až černé skvny na letorostech, či plodech značí napadení *strupovitostí hrušně*. Lze se preventivně bránit použitím přípravků Polyram WG, Mythos 30 SC, Baycor 25 WP a dalších, již v době prvního rašení pupenů.